

Ο ΦΙΛΟΣ
Τ Η Σ
ΝΕΟΛΑΙΑΣ,
ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΜΗΝΙΑΙΟΝ.

ΤΟΜΟΣ Δ'.

Τεύχος ε'.

Ζάκυνθος 1860.

Αύγουστος.

ΣΤΟΧΑΣΜΟΙ ΑΥΤΟΣΧΕΔΙΟΙ

περί τῆς Ἑλληνικῆς παιδείας καὶ γλώσσης.

(Συνέχεια).

Εἰς τὸν Ὀμηρον (1), καυχᾶται ὁ Μηριόνης διὰ τὴν πολεμικὴν αὐτοῦ ἀνδρίαν· πρὸς τὸν ὁποῖον ἀποκρίνεται ὁ Ἰδομενεὺς,

Οἶδ' ἀρετὴν οἷος ἔσσι· τί σε χρὴ ταῦτα ΛΕΓΕΣΘΑΙ;

Τὸ μέσον τοῦτο ῥῆμα, Λέγεσθαι, δὲν σημαίνει ἀπλῶς τὸ Λέγειν, ἀλλὰ τὸ «Λέγειν περὶ σεαυτοῦ», καὶ μονολεξεῖ τὸ Καυχᾶσθαι. Τοῦτο, κατὰ τοὺς Γραμματικούς εἶναι Ἀποθετικὸν ῥῆμα, ἤγουν Μέσον, τοῦ ὁποίου ὁ ἐνεργητικὸς τύπος (Καυχᾶω) δὲν σώζεται πλέον παρὰ εἰς τὸ συγγενὲς αὐτοῦ, Αὐχέω. Ὁ αὐτὸς Ἰδομενεὺς, ὄχι ὀλιγώτερον καυχητῆς, ἀφ' οὗ ἐπαίνεσε τὴν ἀνδρίαν τοῦ Μηριόνου, λέγει πρὸς αὐτὸν (2),

Ἄλλ' ἄγε, μηκέτι ταῦτα ΛΕΓΩΜΕΘΑ νηπιῖσι δὲ;

Ἐσάοτες.....

ὅπου πάλιν τὸ, Λεγώμεθα, δὲν σημαίνει ἀπλῶς τὸ, Λέγωμεν, ἀλλὰ τὸ «Λέγωμεν περὶ ἐαυτῶν». Ὅταν ὁ Νέστωρ προβῆλθῃ εἰς τοὺς γρατηγούς τῶν Ἑλλήνων νὰ βάλωσι κλήρους, διὰ νὰ ἴδωσι τίς ἀπ' αὐτῶν πρέπει νὰ πολεμήσῃ μὲ τὸν Ἔκτορα, λέγει, «Εἰς ὅτινα πέσῃ ἢ κλῆρος, ἐκεῖνος μέλλει νὰ ὨΦΕΛΗΣῃ τοὺς Ἕλληνας, καὶ νὰ ὨΦΕΛΗΘῇ καὶ αὐτός· ἐπειδὴ τοιοῦτοτρόπως ἐλάμβανε τέλος ὁ

(1) Ἰλιάδ. Ν, 273.

(2) Αὐτ. 292.

βλαβερώτατος εἰς ὄλους πόλεμος. Εἰς ταύτην τῆς κοινῆς ἡμῶν γλώσσης τὴν περίοδον, τὸ, μὲν ὠφελήσῃ εἶναι ἐνεργητικόν, τὸ δὲ ὠφελῆσθαι εἶναι μέσον ῥῆμα, ἐπειδὴ σημαίνει ὄχι τὸ, ὠφελῆσθαι ἀπ' ἄλλου, ἀλλὰ τὸ, ὠφελήσῃ αὐτὸς ἑαυτόν. Ἀλλὰ τὴν αὐτὴν ἀπαραλλάκτως διαφορὰν ἐφύλαξε καὶ ὁ Ὀμηρὸς (1).

Ὅστις γὰρ δὴ ὄνησσει εὐκνήμιδας Ἀχαιοῦς
καὶ δ' αὐτὸς ἐν θυμὸν ὄνησεται. . . . .

Ὅστις ἠδύνατο καὶ ἀπλῶς νὰ εἶπῃ, ὄνησεται, χωρὶς τὸ, ἐν θυμὸν, ἢ ἐν ἐσύμφερρον εἰς τὸν σκοπὸν, ἢ εἰς τὸ μέτρον του.

Ὁ Δημοσθένης (εἰς τὸν Πρὸς Λεπτίνην λόγον) λέγει περί τινων πολιτῶν, ἀπὸ τοῦς ὁποίους ὁ δῆμος ἐζήτει νὰ ἀφαιρέσῃ τὴν χαρισθεῖσαν εἰς αὐτοὺς ἀτέλειαν (2), «Πολὺ γὰρ μᾶλλον ἤρυσσεν, τὰ δωρεάντα ἐῶντας, τῶν ἀτυχημάτων ἈΦΑΙΡΕΙΝ, ἢ, τούτων μεόντων, πτῆσας δωρεὰς ἈΦΑΙΡΕΙΣΘΑΙ». Ἦθελε σφάλλει μαζῶς ὅστις νομίσῃ, ὅτι ὁ Δημοσθένης δὲν μετεχειρίσθη τὸ Ἀφαιρεῖσθαι, πλὴν διὰ νὰ ἀπορύγη τὴν ἀκτὴν ἐπανάληψιν τῆς αὐτῆς διαθέσεως καὶ ὅμως τί ἄλλο δύναται νὰ νομίσῃ, ἢ νὰ νοήσῃ, ὅστις ἔμειθεν ἀπὸ τὰς Γραμματικῆς του ὅτι τὸ μέσον ῥῆμα σημαίνει ποτὲ πάθος, καὶ ποτὲ ἐνεργείαν, ἢ ἀνέγνωσεν εἰς τὸν Ἀσκαριν (σελ. 159) ὅτι τὸ Ἀφαιροῦμαι εἶναι Ἀποθετικόν, καὶ ὄχι Μέσον ῥῆμα. Ἀλλ' ὁ Δημοσθένης, ὅστις δὲν εἶχε χρῆσιν Γραμματικῆς διὰ νὰ λαλῇ καὶ νὰ γράφῃ τὴν γλῶσσάν του, μετεχειρίσθη εἰς τὸ πρῶτον κῶλον τὸ ἐνεργητικὸν ῥῆμα, διότι, ὅταν ἀφαιρῇ τις δυσυχίαν ἀπ' ἄλλου, ἐνεργεῖ εἰς ἐκεῖνον εἰς τὸ δεύτερον, τὸ μέσον, διότι ὅστις ἀφαιρεῖ δωρεάν ἀπὸ ἄλλου, ἐνεργεῖ ὄχι μόνον εἰς ἐκεῖνον, ἀλλ' ἐν ταύτῃ καὶ εἰς ἑαυτόν, ἐπειδὴ κερδαίνει αὐτὸς τὴν δωρεάν, τὴν ὁποίαν ἐκεῖνος στερεῖται. Ἀναλύεται λοιπὸν τὸ Ἀφαιρεῖσθαι τὰς δωρεὰς» εἰς τὸ Ἀφαιρεῖν ἀπ' ἄλλου τὰς δωρεὰς ἐαυτοῦ», ἢ γοῦν «ἵνα αὐτὸς ἔχη».

Κάμμίαν φοράν τὰ Μέσα περιστάνουσιν ἐνεργείαν γινομένην, ὄχι ἀμέσως ἀπὸ τὸ ὑποκείμενον τῆς προτάσεως, ἀλλὰ διὰ προσαγωγῆς ἢ παρακλησεως αὐτοῦ, καὶ δι' ἴδιαν αὐτοῦ χρῆσιν ἢ ὠφέλειαν. Παραδείγματος χάριν, λέγει ὁ Ἀνακρέων (Μελ. λ) περὶ τῆς Ἀφροδίτης, ἢ ὁποία ζητεῖ νὰ ἐλευθερώσῃ τὸν ἔρωτα ἀπὸ τὰ δεσμὰ,

Ζητεῖ λύτρα φέρουσα,
ΛΥΣΑΣΘΑΙ τὸν ἔρωτα.

(1) Ἰλιὰδ. Η, 172.

(2) Τὴν κοινῶς λεγομένην Ἀσυνδοσίαν, καὶ χυδαίστερον Ἀσυνδοσίαν, καὶ εἶτι χυδαίστερον (ὡς τὴν γράφουσι τὰ Λεξικά), Ἀσυνδοσίαν ὄθεν καὶ ὁ Ἀτελής, λέγεται ἀπὸ τῆς Ἀσυνδοσίας, ἢ Ἀσύνδοτος, ἢ Ἀσύνδοτος, ἢ γοῦν ὅστις δὲν συνιδεῖ μῆτε συνεισφέρει μὲ τὸς ἄλλους πολίτας εἰς τὸν δημοσίαν θρασυαυτὸν τὸς συνήθειας φέρους.

Κἄν ΛΥΣῃ δὲ τις αὐτὸν,
Ὅχι ἐξεῖσι, μανεῖ δέ.

Ἐνταῦθα φανερά τὸ Λύσῃ ἐνεργητικὸν ἀναφέρεται εἰς τὸ αὐτὸ ἐκεῖνο ὑποκείμενον, τὸ ὁποῖον ἐδέσμευσε τὸν ἔρωτα· τὸ Λύσασθαι, μέσον, εἰς τὴν Ἀφροδίτην, ἢ ὁποία παρακαλεῖ, καὶ δίδει λύτρα εἰς τὸν δεσμεύσαντα, ἢ ὁποσδήποτε εἰς τὴν ἐξουσίαν του κρατοῦντα, διὰ νὰ λύσῃ τὸν υἱὸν τῆς (1). Εἰς ταύτην τὴν χρῆσιν τοῦ μέσου ἀνάγονται, τὸ Οἰκοδομοῦμαι, τὸ Δανεῖζομαι, τὸ Διδάσσομαι, καὶ ἄλλα πολλά. Οἰκοδομῶ οἰκίαν, λέγει ὁ οἰκοδόμος ὅταν κτίσῃ οἰκίαν, λαμβάνων παρ' ἄλλου τὸν μισθὸν τῆς ἐργασίας, Οἰκοδομοῦμαι οἰκίαν, ὅστις πληροῖ τὸν οἰκοδόμον διὰ τὴν κτιζομένην οἰκίαν, τὴν ὁποίαν μέλλει νὰ κατακτίσῃ αὐτός. Δανεῖζομαι θέλει νὰ εἶπῃ, Ποῦντινα δανεῖζειν μοι, ἢ ὁποία μεσοτύπος σὺζεται καὶ εἰς τὴν κοινὴν γλῶσσαν. Διδάσσομαι τὸν υἱόν, σημαίνει, Διδάσκω τὸν υἱόν δι' ἑτέρου, ἢ γοῦν ἐπιμελοῦμαι νὰ διδάχθῃ ὁ υἱός μου ἀπὸ διδάσκαλον· Διδάσσομαι, χωρὶς πτωσιν, σημαίνει, Διδάσκω ἑμαυτὸν δι' ἑτέρου, ἢ γοῦν ἐπιμελοῦμαι νὰ διδάχθῶ ἀπὸ διδάσκαλον· ἀλλὰ δύναται ὅμως νὰ σημάνη καὶ ἀπλούστερον τὸ, Διδάσκω αὐτὸς ἑμαυτόν. Τόσον εἶναι πολυποίκιλος εἰς τοὺς παλαιούς ἢ χρῆσις τῶν Μέσων ῥημάτων. Τοῦτο μὴ νοήσαντες ἀπὸ τοῦς σχολιαστὰς τινὲς ἐνόμισαν ὅτι ὁ Σοφοκλῆς εἰς τούτους τοὺς στίχους (Ἀντιγόν. 355),

Καὶ φθῆγμα, καὶ θνητόν
Φάνημα (1), καὶ ἀστυνόμου
Ἀρχὰς ἐδιδάξατο.

μετεχειρίσθη τὸ ἔδιδάξατο ἐνεργητικῶς ἀντὶ τοῦ ἔδιδάξεν, ἐναντίον τῆς λογογραφικῆς χρήσεως καὶ συνηθείας· ἐπειτα τὸ ἐξηγοῦσι (καὶ τὸ ἐξηγοῦσιν ὀρθῶς) διὰ τοῦ Ἐφεῦρεν. Ἄλλ' ἔχει νὰ παρατηρήσωσιν, ὅτι ὅσα τις ἐφευρίσκη, δὲν τὰ διδάσκειται ἀπ' ἄλλον, διὰ νὰ καταλάβωσιν ὅτι τὸ ἔδιδάξατο τοῦ Σοφοκλέους εἶναι ἀληθὲς μέσον ῥῆμα, ἢ γοῦν σημαίνει τὸ Αὐτὸς ἑαυτόν ἐδίδαξε, τὸ ὁποῖον θέλει νὰ εἶπῃ Ἐφεῦρεν. Παρατρέχω πολλοτάτας ἄλλας παρατηρήσεις, περὶ τῶν μέσων ῥημάτων, ἀρκουμένος εἰς τὰ προσμειωθέντα ὀλίγα παραδείγ-

(1) Λέγει ὁ Ὀμηρὸς (Ἰλιὰδ. Α, 13) περὶ τοῦ ἱερέως Χρύσου, ὅτι ὑπῆγεν εἰς τοὺς Ἕλληνας «Λυσομένης Σύγατρα» διὰ νὰ ἐλευθερώσῃ τὴν αἰχμαλώτην Συγατέρα του καὶ ὅτι ὁ Ἀγαμέμνων (Ἀγ. 29) τὸν ἀπεκρίθη ὅτι δὲν ἤθελε νὰ τὴν ἐπιστρέψῃ εἰς αὐτόν, «τὴν δ' ἐγὼ οὐ λύσω». Ὁ Εὐστάθιος (σελ. 18) λέγει εἰς τοῦτο, ὅτι τὸ «Λύσασθαι καὶ τὸ λύτρον κυρίως ἐπὶ ἐξαμνήσεως αἰχμαλώτου», ἀλλὰ τὸ λέγει εἰς τρόπον, ὥστε νομίζει τὸ Λυσομένης, παθητικὸν, καὶ σχεδὸν ἀδιάφορον τὴν χρῆσιν αὐτοῦ ἢ τοῦ ἐνεργητικοῦ. Ὄχι μόνον δὲν εἶναι ἀδιάφορος, ἀλλ' ἤθελε σολοικίσει ὁ Ὀμηρὸς, ἢ εἶπε περὶ τοῦ Χρύσου, «Λύσον Σύγατρα» καὶ περὶ τοῦ Ἀγαμέμνονος, «τὴν δ' ἐγὼ οὐ λύσωμαι».

(2) Ἐξ ἑτέρ. διορθ. ἀντὶ τοῦ, Φρόνημα, ὡς καὶ τὸ ἀκίλοισιν, Ἀρχὰς, ἀντὶ τοῦ, Ὀργὰς.

ματτα, τὰ ὁποῖα εὐκόλως δὲν θέλει τις εὐρεῖ ἀλλαχοῦ, ἐκεῖνα μά-
λιστα, εἰς ὅσα καὶ τὸ ἐνεργητικὸν καὶ τὸ μέσον εὐρισκόμενα εἰς τὴν
αὐτὴν ῥῆσιν ἢ περίουον, ἐξηγοῦσι σαφέστερον τὴν φύσιν τοῦ Μέσου
ῥήματος. Μεταβαίνομεν εἰς τὰς Ἀντωνυμίας.

Ἡ τεχνολογία τῆς Ἀντωνυμίας ὅτι ἔχει χρεῖαν διορθώσεως, φα-
νερόν ἔγινε καὶ ἀπὸ τὰ προειρημένα περὶ τοῦ ἀναφορικοῦ ὄς, τὸ ὁ-
ποῖον κακῶς ἀπεσπάσθη ἀπ' αὐτὰς, διὰ τὰ προσκολληθῆ εἰς τὸ Ἄρ-
θρον. Ἄλλα δὲν ἐξετοπίσθη μόνον αὐτὸ ἀπὸ τὰς Ἀντωνυμίας. Ὅλα
τὰ πεντηκὸν ἀναφορικά, καὶ ἄλλα τοιαῦτα μόρια, ὁποῖα εἶναι τὸ
Τίς, Ποῖος, Πόσος, Πότερος, Τόσος, Τόσος, Ἴτερος, Ἐκάτερος, Ἐκαστος,
Ἄμφω, Οἶος, Ὅσος, Ὀπότερος, κ. τ. λ. τόσον εἶναι ἀλλότρια ἀπὸ τὴν
φύσιν τοῦ ὀνόματος (τὸ ὁποῖον δὲν πρέπει νὰ σημαίη παρὰ πρώτην
ἢ δευτέραν οὐσίαν), ὥστε, ἐάν ἀληθῶς δὲν ἦναι Ἀντωνυμίας, εὐλο-
γώτερον ἦτον, ἢ νὰ προστεθῶσιν εἰς αὐτὰς ὡς παράρτημα, ἢ νὰ κα-
ταχωρισθῶσιν εἰς ἐξαιρετόν ἕνατον μέρος λόγου, παρὰ νὰ συγχυθῶ-
σιν ἀκρίτως μὲ τὰ ὀνόματα, μὲ τὰ ὁποῖα, καθὼς αἰ μετοχαί καὶ
αἱ ἀντωνυμίας, ἄλλο κοινὸν δὲν ἔχουσι παρὰ τὴν κλίσιν. Τοιοῦτον
ἀκόμη εἶναι τὸ, Ἄλλος, καὶ τοιαῦτα ἴσως εἶναι τὰ λεγόμενα Ἀριθ-
μητικὰ ὀνόματα· ἀλλὰ περὶ τούτων εἶναι χρεῖα σκέψεως ὀριμώτερας.

Βεβαβλμένη εἶναι καὶ ἡ τεχνολογία τῆς Προθέσεως. Μετετόπισαν
ἀπ' αὐτῆς εἰς τὸ ἐπίρρημα πολλὰς λέξεις, ἴσως διότι λαμβάνονται
καμμίαν φεράν ἐπιρρηματικῶς, ἴσως δὲ καὶ διὰ τὴν ἀντίθεσιν αὐτῶν
εἰς ἄλλας προθέσεις. Τοιαῦτα εἶναι αἱ Ἄνευ, Πλὴν, Ἄτερ, Πάρει,
Χωρὶς, Δίχα, κ. τ. λ. Ἐάν ὁ ἐκτοπισμὸς ἔγινε διὰ τὴν πρώτην αἰ-
τίαν, ἔπρεπε νὰ ἐκτοπισθῶσι καὶ ἄλλαι πολλαὶ προθέσεις. Ἀρκεῖ νὰ
φέρω εἰς παράδειγμα τὴν Περὶ, τὴν ὁποῖαν ὁ Ὀμηρος μεταχειρίζεται
πολλάκις ἀντὶ τοῦ ἐπιρρήματος Πέρειξ (Ἰλιάδ. Τ, 362),

..... Γέλασσε δὲ πᾶσα πέρι χθόν'

καθὼς ἐξ ἐναντίας ὁ Ἡρόδοτος (1) τὸ Πέρειξ, ἀντὶ τῆς Περὶ· ἄλλο-
τε παλιν ἀντὶ τοῦ Περισσῶς (Ἰλιάδ. Ν, 727),

Ὅννεκα τοι πέρι δῶκε θεὸς πολυμήτεια ἔργα.

Ἐάν τὰς ἐξετόπισαν, διότι πολλὰ ἀπ' αὐτὰς σημαίνουσι ἐνοίαν παν-
τάπασι ἐναντίαν εἰς ἄλλας προθέσεις, καθὼς εἶναι τὸ νομιζόμενον
ἐπίρρημα Ἄνευ πρὸς τὴν Σύν, ἢ τὴν Μετὰ προθέσιν, διὰ τί δὲν κα-
τεχώρισαν ὡσαύτως εἰς διάφορα μέρη τοῦ λόγου τὴν Εἰς καὶ τὴν
Ἐξ, τὴν Ἀνά καὶ τὴν Κατὰ, τὴν Ἐπὶ καὶ τὴν Ἰπὸ, ἐπειδὴ καὶ αὐ-
ταὶ σημαίνουσι τὸ ἐναντίον ἢ μία τῆς ἄλλης; Ὅτι ἢ ἀντίθεσις τῆς

(1) Ἰδ. σημ. Οὐαλαμνήρου εἰς τὸν Ἡρόδοτον, Δ, 15'.

σημασίας δὲν ἀρκεῖ εἰς τὸν χωρισμὸν τῶν μερῶν τοῦ λόγου, ἱκανὸν
εἶναι ἐν μόνον παράδειγμα νὰ τὸ δείξῃ. Λέγει ὁ Ἰσοκράτης (πρὸς
Δημόνικ.) «Ρώμη δὲ, ΜΕΤΑ μὲν φρονήσεως ὠφέλησεν. ἌΝΕΥ δὲ πύ-
κτης πλειὸν τοὺς ἔχοντας ἔβλαψεν. Μεγάλως κρίσεως χρεῖαν δὲν ἔ-
χει νὰ καταλάβῃ τις, ὅτι τὸ ν' ἀποσπάσῃ, διὰ μόνον τὴν ἀντίθεσιν,
τὸ Ἄνευ ἀπ' ἐκεῖνο τοῦ λόγου τὸ μέρος, εἰς τὸ ὁποῖον ἀνήκει τὸ
Μετὰ, εἶναι τὸ αὐτὸ καὶ νὰ εἴπῃ ὅτι τὸ ἔβλαψε δὲν εἶναι ῥῆμα,
διότι σημαίνει ὅλον τὸ ἐναντίον τοῦ ὠφέλησεν. (Ἀκολουθεῖ).

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΠΟΤΕ ΚΑΙ ΠΩΣ ΕΥΡΕΘΗ Ο ΦΩΣΦΟΡΟΣ ΚΑΤΑ ΜΑΡΤΙΝΟΝ.

Ὁ φωσφόρος εὐρέθη τὸ 1630 ἀπὸ τὸν χημικὸν Κουίκελ οὕτως.
Περίφημὸς τις χημικὸς, ἢ κατ' ἄλλους ἔμπορος, ὁ Βράνδ ἐξ Ἀμβούρ-
γου, ἐσκέφθη ὅτι τὸ μυστήριον τοῦ φιλοσοφικοῦ λίθου συνίσταται εἰς
τὴν ἐργασίαν τοῦ οὔρου, ἠργάσθη οὖν εἰς τὴν ὕλην ταύτην ἐπὶ πο-
λὸ ἄνευ ἐπιτυχίας, τέλος, ἡμέραν τινὰ, ἀφοῦ εἶχεν ἀποθλίψει δυνατὰ
τὸ οὔρον, εὗρεν ἐν τῷ δοχείῳ φωτεινὴν τινα ὕλην ἥτις εἶναι ὁ φω-
σφόρος. Τὴν φωσφόρον τοῦτον ἔδειξε τῷ Κουίκελ, χωρὶς νὰ τῷ εἴπῃ
ἐκ τίνος ἐξήχθη. Ὁ Βράνδ μετ' οὐ πολὺ ἀπὸ τὴν ἀνακάλυψιν ἀπε-
βίωσεν, ὁ δὲ Κουίκελ σφόδρα λυπηθεὶς διὰ τὴν ἀπώλειαν τούτου σπου-
δαίου μυστηρίου, ἐπεχειρήσθη μόνος νὰ τὸ ἀνακαλύψῃ καὶ κατὰ συ-
νέπειαν γνωρίζων ὅτι ὁ Βράνδ, ἐπὶ πολὺ ἠργάσθη εἰς τὸ οὔρον, συν-
έλαβε τὴν ιδεάν ὅτι ἐκ τούτου παρήχθη ὁ φωσφόρος, ὅθεν ἠργά-
σθη ἐπὶ τετραετίαν ἐπ' αὐτοῦ καὶ ἐπὶ τέλους εὗρε τὸ ποθούμενον.

Τὴν σήμερον οἱ νεώτεροι κατασκευάζουσι τὸν φωσφόρον ἐκ τέφρας
κεκαυμένων κοκκῶν καὶ αὕτη εἶναι ἡ καλλητέρα καὶ εὐκολωτέρα
μέθοδος.

Ὁ φωσφόρος ἔχει τὴν ιδιότητα τοῦ νὰ καίῃ ὅταν ἐκτίθηται εἰς
τὸν ἀέρα.

Τοῦ φωσφόρου εἶναι καὶ ἄλλα εἶδη, ὡς ἐκεῖνα τοῦ Χομβέργ, Βαλ-
δουίνου, Βονονιένζου κτλ. Διὰ τούτων, δυνατὰί τις νὰ κάμῃ διαφό-
ρους πείρας, αἵτινες ἐκπλήττουσι τοὺς ἀμαθεῖς καὶ δεισιδαίμονας ὡς
π. χ. Γράφουσι διὰ ῥάβδου ἐκ φωσφόρου εἰς τὸ σκότος γράμματα
ἢ σχήματα ἐν τῷ τοίχῳ ἢ ἀλλαχοῦ, καὶ ταῦτα πάντα εἰσὶν φω-
τεινὰ ὡς τὸ πῦρ. Ἐπι κάμνουσι κηρία, τὰ ὁποῖα εἶναι κεκλεισμένα
εἰς στενοὺς υελίους σωλήνας βεβαμμένας δι' ὀλίγου φωσφόρου καὶ
θεῖου ἐπὶ τῆς ὀπῆς, καὶ ὅταν ἀποσύρῃ τις τὰ κηρία ἐκτὸς τῶν σω-
λῶνων ἀνάπτουσι μόνον τῶν κτλ.

Ὁ πυροφόρος εἶναι εἶδος μαύρης σκόνης καὶ εὐρέθη ὑπὸ τοῦ Χομ-

θέργ' ὁ πυροφόρος κατασκευάζεται ἐκ στυπτηρίας καὶ παγχάρως ἢ ἐκ στυπτηρίας καὶ σκόνης ἀνθράκων. Ὁ πυροφόρος ἐγγίζων τὸν ἀποσφαιρικὸν ἀέρα, ἀνάπτει μόνος του καὶ μάλιστα ὅταν ᾖ ἡ αἰρ Νότιος.

(Ἐκ τῶν παρέργων τοῦ ἐκ Τριπόλεως τῆς Πελοποννήσου Α. Κ. Παπαζαχαριόπουλου Δικηγ.)

Ἡ περὶ τὴν ἀντίληψιν πρόοδος τοῦ πρώτου ἀνθρώπου.

Καλῶς ἐνθυμοῦμαι τὴν περιχαρῆ ἐκείνην στιγμήν ὅτε πρῶτον ἔλαβον γνῶσιν τῆς υπάρξεώς μου. Ἦγνόουν σχεδὸν τί ἦμην, πῶς παρήχθην ἢ πόθεν ἦλθον. Ἦνέωξα τοὺς ὀφθαλμούς μου ὅποια προσθήκη εἰς τὸν θαυμασμόν μου! τὸ φῶς τῆς ἡμέρας, ὁ γαλάζιος θόλος τοῦ οὐρανοῦ, ἡ χλωρότης τῆς γῆς, ὁ κρύσταλλος τῶν ὑδάτων, πάντα ταῦτα μὲ ἐπησχόλησαν αὐθωρεῖ, μὲ ἐνεψύχωσαν καὶ μὲ ἐμπλήρωσαν ἀμυθῆτου ἀγαλλιάσεως. Ἐφαντάσθην κατὰ πρῶτον ὅτι ὅλα ἐκεῖνα τὰ ἀντικείμενα ἦσαν ἐν ἐμοὶ καὶ ἀπῆρτιζον μέρος τοῦ ἐαυτοῦ μου. Ἐστρέψα τοὺς ὀφθαλμούς μου ἐπὶ μυρίων διαφορῶν ἀντικειμένων, ἀνεκάλυψα παραχρῆμα ὅτι ἠδυναμην νὰ ἀπολέσω καὶ κατ' ἀρέσκειαν νὰ ἐπαναφέρω αὐτὰ, καὶ ἐναθρονόμην ἐν ὅλῃ ἀναπαύσει διὰ τῆς ἐπαναλήψεως τῆς νεοπαγοῦς ταύτης ἰσχύος. Ἠξζάμην νὰ ἐνατενίζω ἄνευ συγκινήσεως καὶ ἡρέμα νὰ ἀποράζωμαι, ὅτε λεπτός τις ζέφυρος, ἡ δρόσος τοῦ ὁποίου μὲ κατέθελεξ, διέχυσε τὰ ἀρώματά του ἐπὶ τῶν αἰσθητηρίων τῆς ὀσφρήσεώς μου, ἐμποιήσας τοσαύτην ἡδονὴν ὥστε ἐππύξῃσεν τὴν φιλαυτίαν μου. Τεταραγμένος καὶ ὠθούμενος ἐκ τῶν ποικίλων τέρψεων τῆς νέας υπάρξεώς μου, ἠγέρθη παρὰ αὐτίκα καὶ ἀνεκάλυψα τὸν ἑαυτόν μου ὡσανεὶ κινούμενον ἐξ ἀγνώστου καὶ μυστηριώδους τινὸς δυνάμεως. Μόλις μικρὸν ἐπὶ τὰ πρόσω ἐβάδισα τὸ καινοφανὲς τῆς θέσεως μὲ κατέστησεν ἐκ νέου ἀκίνητον, ἐπανῆλθεν ὁ θαυμασμός μου, ὑπέθεσα ὅτι πᾶν τὸ περὶ ἐμὲ ἐκινήθη, ἀπέδωκα εἰς αὐτὸ τὴν κίνησιν ἣν ἐγὼ ἐπροξένησα διὰ τῆς ἀλλαγῆς τῆς θέσεως, ἅπαντα δὲ ἡ κτίσις ἐφάνη ἐκ νέου εἰς ἀταξίαν.

Ἦγειρον τὴν χεῖρα ἐπὶ τῆς κεφαλῆς μου, ἤγγισα τὸ ἐμὸν μέτωπον ἠψάμην τοῦ ὄλου σχηματός μου, ὑπέθεσα δὲ τότε ὅτι ἡ χεῖρ μου ἦτο τὸ κυριώτερον ὄργανον τῆς υπάρξεώς μου. Ἄπασαι αἱ πληροφορίες αὐτῆς ἦσαν διακεκριμέναι καὶ ἀκριβεῖς, τοσοῦτον δὲ καλῶς ἰδεάσθην περὶ τῶν αἰσθήσεων ὡς ἐδοκίμασα ὥστε ἐπησχολούμην ἐπί τινα χρόνον ἐπαναλαμβάνων τὰς τέρψεις τῆς. Ἐκάστου μέρους τοῦ σώματός μου, οὗ τινος ἠπτόμην, ἐφαίνετο ὅτι καὶ αὐτὸ ἀνῆπτότο τῆς

χειρός μου ἀνταποδίδον αἰτήσιν ἀντὶ αἰσθήσεως. Εὐθύς ἀνεκάλυψα ὅτι ἡ ιδιότης αὕτη ἐξεστεινέτο ἐφ' ὅλης τῆς ἐπιφανείας τοῦ σώματός μου, καὶ τότε πρῶτον ἤρχισα νὰ διαβλέπω τὰ ὄρια τῆς υπάρξεώς μου ἣν ἐν ἀρχῇ ὑπέθεσα ἐπεκτεινομένην εἰς ἅπαντα τὰ ἀντικείμενα ἅπερ εἶδον. Ῥίψας τοὺς ὀφθαλμούς μου ἐπὶ τοῦ σώματός μου καὶ κατιδὼν τὸ ἴδιον σχῆμά μου, ἐνόμισα αὐτὸ μείζον πάντων τῶν περικυκλούντων με ἀντικειμένων. Ἐνητένισα τὸ ὑποκείμενόν μου ἐν ἀγαλλιάσει, διηρένησα τὴν κατασκευὴν τῆς χειρός μου, ἀπάσας τὰς κινήσεις αὐτῆς, μοὶ ἐφάνη μεγάλη ἢ μικρὰ ἀναλόγως καθ' ὅσον ἐπλησίαζον ταύτην εἰς τοὺς ὀφθαλμούς μου, ἔφερον αὐτὴν πλησιέστερον, καὶ τότε ἀπέκρυψε σχεδὸν ἐκ τῆς βλέψεώς μου πᾶν ἕτερον ἀντικείμενον· εὐθύς ἤρχισα νὰ ἀνευρίσκω ὅτι ἡ ὄρασίς μου μοὶ ἐτιδεν ἀβεβαίαια πληροφορίας ἀπεφάσισα δὲ πρὸς βοήθειαν νὰ βασισθῶ εἰς τὴν ἀφήν μου.

Ἡ πρόνοια αὕτη ἦτο τῆς ἐσχάτης ὑπηρεσίας· ἀνενέωσα τὰς κινήσεις μου, ἐπροχώρησα μὲ τὸ πρόσωπον ἐγραμμένον πρὸς τοὺς οὐρανοὺς, ὅτε συνέβη νὰ προσκρούσω ἑλαφρῶς εἰς τινα φρονικίαν, τοῦτο δὲ ἀνενέωσε τὸν θαυμασμόν μου. Ἔθεσον τὴν χεῖρά μου ἐπὶ τοῦ ξένου τούτου σώματος, ἐφάνη ἐμπλεων νέων θαυμάτων δὲν μοὶ ἀπέδιδεν ὅμως αἰσθήσιν ἀντὶ αἰσθήσεως ὡς ἐγένετο εἰς τὰς προηγουμένας ἐπαφάς μου. Ἀνεκάλυψα ὅθεν ὅτι ἦτο ἐξωτερικόν τι, οὐδόλως ἀπαρτίζον εἰς τὴν ἰδίαν μου ὑπαρξιν.

(Ἐκ τοῦ Ἀγγλικοῦ Buffon ὑπὸ Σπυρ. Δ. Μάργαρη).

Ο ΣΤΡΑΤΗΓΟΣ ΛΑΜΟΡΣΙΕΡΟΣ.

Μεταξὺ τῶν τελευταίων ἀφίξεων εἰς Ῥώμην τῶν ὑποτιθεμένων συμπιθούτων εἰς τὴν κοσμικὴν ἐξουσίαν τοῦ Πάπῃ, ἰδίως ἐκείνη ἡ τοῦ Στρατηγοῦ Λαμορσιέρου (εἰς τὸν ὁποῖον ἡ περίφημος πολιτικὴ μεταβολὴ ἢ συμβάσα εἰς τὴν νῦν Γαλλικὴν Αὐτοκρατορίαν ἐπήνεγκεν ἐξουσίαν) διήγειρε μεγίστην ἐκπληξιν εἰς ὄλους ἐκείνους οἵτινες ἀταράχως ἐθεώρησαν τὸ ζήτημα τῆς ἐξουσίας τοῦ Πάπῃ ἐπὶ τοῦ Ῥωμαϊκοῦ Κράτους. Ἐβρέθη κατ' ἀρχάς, ὅτι ὁ Στρατηγὸς ἀπεδέχθη τὴν διοίκησιν τῶν Παπικῶν στρατευμάτων, ἐπὶ σκοπῷ ἵνα συνδράμῃ πρὸς ἀναδιοργάνωσιν τῆς Ῥωμανίας τὴν Κυβέρνησιν τοῦ Πίου Θ'. Ὁ σκοπὸς ὅμως κατὰ πάσαν περίπτωσιν εἶναι ἀμφίβολος, καθότι ἐπεβεβαιώθη ἤδη, ὅτι ἡ Γαλλικὴ Κυβέρνησις ἢ ἐπισπεύασα πάντοτε παρὰ τῆ Αὐλῆς τῆς Ῥώμης τὴν ἀνάγκην τοῦ νὰ συσπῆθῃ στρατὸς ἀρκούντως ἰσχυρὸς, ὅπως διευκολύνῃ τὴν ἐκ τῆς ξένης βοήθειας ἀπαλλα-

γὴν τῆς, συγκατένευσεν εἰς τὴν αἴτησιν τῆς Αὐτοῦ Ἀγιότητος, ἵνα χορηγήσῃ εἰς τὸν Στρατηγὸν Λαμορσιέρον τὴν ἐξουσιοδότησιν ὅπως ἀποδεχθῆ τὴν διοίκησιν τῶν στρατιωτικῶν δυνάμεων τοῦ Ποντιφικοῦ Κράτους. Κατὰ τὰς ἐκ Ῥώμης πληροφορίας φαίνεται ὅτι ὁ Λαμορσιέρος ἔλαβε τὴν ἀπαιτουμένην συναίνεσιν τῶν Γαλλικῶν Ἀρχῶν ἵνα δεχθῆ τὴν προσφερθεῖσαν στρατηγίαν, καὶ διεδήλωσεν ἤδη ὅτι εἰς τὰ Παπικὰ Κράτη ἐνυπάρχουσιν ἀρκετὰ στοιχεῖα στρατιωτικῆς ἰσχύος ἀνδρῶν, ὀχυρωμένων θέσεων καὶ πολεμοφοδίων, ὅπως ἐπιτρέψωσι τὴν ἀπόσυρσιν τῶν Γαλλικῶν στρατευμάτων ἐκ τῆς παρατεινομένης κατοχῆς των. Αἱ ἐπόμεναι βιογραφικαὶ λεπτομέρειαι τοῦ παρὰ τῷ Πάπᾳ Στρατάρχου εἰσὶν ἐνδιαφέρουσαι.

Ὁ Στρατηγὸς Λαμορσιέρος γεννηθεὶς ἐν Nantes κατὰ τὰς 5 Φεβρουαρίου 1806, ἐξεπαιδεύθη εἰς τὸ πολυτεχνικὸν σχολεῖον, μετὰ δύο δὲ ἔτη μεταβάς εἰς Metz εἰς τὰς στρατιωτικὰς σπουδὰς, εἰσῆλθῆ εἰς τὰ σωματεῖα τῶν Μηχανικῶν, ἀναδειχθεὶς ὑπολοχαγὸς κατὰ τὸ ἔτος 1830. Μετὰ τὴν ἐκστρατείαν τῆς Ἀλγερίας ἀνηγορεύθη ἀρχηγὸς τοῦ ἀρτισυσταθέντος τάγματος τῶν Ζουάβων, ἐκλήθη δὲ διὰ τὴν Ἀφρικανικὴν κατάκτησιν ἕνεκα τῆς ταχίας αὐτοῦ προόδου. Διαρκοῦντος τοῦ Ἀφρικανικοῦ πολέμου, αὐτὸς ἔλαβε μέρος εἰς δεκκοτικῶν ἐκστρατειῶν, ὡς ἐκ τῆς ἐπιδειξίῳ δὲ στρατηγίας αὐτοῦ ἀποπεράτωσε τὴν σύλλησιν τοῦ Ἀβδελ-Καδερ κατὰ τὸ 1847, ὅτε, τὸ στρατιωτικὸν αὐτοῦ στάδιον ὑπετέθη ὅτι ἀπέλγξε, καὶ τὸ παράσημον τῆς Λεγεῶνος τῆς τιμῆς ἀπενεμήθη αὐτῷ.

Κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ 1848 ὁ Λαμορσιέρος ἀπεσάλη εἰς τὴν Βουλὴν τῶν δημοτῶν (Chamber of Deputies) ὡς ἀντιπρόσωπος τοῦ Saint Calais εἰς τὸ τμήμα τῆς Sarthe. Ἐλαβε τὴν ἔδραν τῆς ἀντιπολιτεύσεως καὶ ἦτο ὁ εἰκαζόμενος ὑπουργὸς τοῦ πολέμου εἰς τὰς συμβάσεις ματαίως προταθείσας ὑπὸ τοῦ Thiers Molé καὶ Barrot κατὰ τὴν παραμονὴν τῆς καταστροφῆς τοῦ Λουί-Φιλίππου. Κατὰ τὴν 24 Φεβρουαρίου ἐπαρρήσιασθη εἰς τὴν σκηνὴν τῆς ἐπαναστάσεως ἐν στολῇ Συνταγματάρχου τῆς Ἐθνοφυλακῆς, καὶ διεκλήρυξε τὴν ἀποκήρυξιν τοῦ Βασιλέως καὶ τὴν Βασιλείαν τῆς Δουκίσεως τοῦ Ὁρλεαν, ἀλλ' ὁ ἵππος του ἐφονεύθη, αὐτὸς ἐπληρώθη, καὶ μόνον ἐσώθη διὰ τῆς ἐπεμβάσεως μερικῶν χειρωνακτικῶν προφυλαξάντων αὐτὸν ἐκ τῆς παραφορᾶς τῶν συνεταίρων των. Οὗτος ἀπεποιήθη τὴν θέσιν ὑπουργοῦ τοῦ πολέμου ἢ πάντα ἄλλον στρατιωτικὸν προσδιορισμὸν ὑπὸ τὴν προσωρινὴν Κυβέρνησιν. Διαρκουσῶν τῶν φρικτῶν ἡμερῶν τοῦ Ἰουνίου προσέφερε τὴν ὑπηρεσίαν του εἰς τὴν διάθεσιν τοῦ Στρατηγῶν Καβενιάκ, ἐμάχησεν ἐναντίον τῶν ἐπαναστατῶν, καὶ τὴν 28 τοῦ

ἰδίου μηνὸς ἐδέχθη τὸ Καρτοφυλάκειον τοῦ πολεμικοῦ Τμήματος, εἰς 8 διατηρήθη ἐπὶ 23 μῆνας. Πιστὸς εἰς τὴν πολιτικὴν καὶ τύχην τοῦ Στρατηγῶν Καβενιάκ, ὁ Λαμορσιέρος συνεκεντρώθη, ἕνεκα τῆς ἐπιδοκιμασίας αὐτοῦ καὶ τῶν πράξεών του, εἰς τὸ ἐπισκέψασθαι κόμμα τῆς Δημοκρατικῆς φαρτίας. Μετὰ τὴν ἐκλογὴν τοῦ Λουί-Ναπολέοντος εἰς τὴν Ἀρχὴν τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας, ὁ Στρατηγὸς διόλου σχεδὸν ἀνθέστη εἰς τὴν νέαν ἐξουσίαν, ἀπεδοκίμασεν ὁμῶς τὰ διαδραματιζόμενα κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἐν Ἰταλίᾳ. Κατὰ τὴν ἐπομένην ἐκλογὴν ἀνεκηρύχθη οὗτος ἀντιπρόσωπος τοῦ λαοῦ ὑπὸ τῶν Τμημάτων τῆς Sarthe καὶ τῆς Seine, ἐδέχθη τὴν ἐκλογὴν τῆς τελευταίας, καὶ ἀπεκατέστη εἰς ἐκ τῶν φιλελευθέρων ὑπερασπιστῶν τοῦ Δημοκρατικοῦ Συντάγματος. Κατὰ τὸν Ἰούλιον 1849, ὅτε τὰ Ῥωσικὰ ὅπλα ἐπέμβησαν εἰς Οὐγγαρίαν, ἀπεσάλη μὲ ἐκτακτὸν ἀποστολὴν εἰς τὴν Αὐλὴν τῆς Πετρούπολεως, ὅπου ἐφθασε μετὰ τὴν καταστροφὴν τῶν Οὐγγῶν, ὑπεδέχθη ὁμῶς εὐνοϊκῶς παρὰ τοῦ Ζάβρου. Ἐν τούτοις, μ' ὅλην ἤκουσε τὴν ἐκ τῆς ὑπονοχίας ἀποβολὴν τοῦ Odillon Barrot, ἤγαστο τὴν ἀνάκλησίν του. Ἐκτοτε ὁ Λαμορσιέρος μετέβητο τὴν ἐπιβάνειν του εἰς τὴν Βουλὴν, τῆς ὁποίας πλειστάκις ἀνηγορεύθη Ἀντιπρόεδρος, ὅπως προσπαθῆσῃ ἢ ἀντενεργῆσῃ κατὰ τῆς πολιτικῆς καὶ καταστροφῆς τὰ σχέδια τοῦ Λουί-Ναπολέοντος. Κατὰ τὴν 19 Ἰουλίου 1851 ἐψήφισε κατὰ τῆς ἀναθεωρήσεως τοῦ Συντάγματος, τὴν δὲ 17 Νοεμβρίου, ὑπὲρ τοῦ σχεδίου ὅπως ὑποβλήθῃ ἡ στρατιωτικὴ δύναμις τῆς Γαλλίας εἰς τὴν Βουλὴν. Οὗτος, ὡς πλείστοι τῶν ἀναγνωστῶν μας θέλουσιν ἐνθυμηθῆ, κατεκρατήθη τὴν πρωτὴν τῆς 2 Δεκεμβρίου κατὰ τὴν περίπτωσιν τοῦ περιωνύμου πολιτικοῦ τομήματος. (coup d'état). Καθίσταθη ἐπὶ τινα χρόνον ἐν τῷ Φρουρίῳ τοῦ Ham, ὠδηγήθη δὲ ἀκολούθως εἰς Κωλονίαν ὑπὸ τῆς Γαλλικῆς Ἀστυνομίας. Ὀλίγους μῆνας μετέπειτα ὁ Στρατηγὸς ἠενόθη νὰ δώσῃ τὸν ὄρκον ἐπὶ τοῦ νέου Συντάγματος, δημοσιευθέντος ὑπὸ τοῦ τότε Προέδρου, ἔκτοτε δὲ διέτριβεν ὡς ἐξόριστος ἐν Γερμανίᾳ, Βελγίῳ καὶ Ἀγγλίᾳ, ἕως εἰς τὰ τέλη τοῦ 1857, ὅτε ἐν τῇ περιπτώσει τοῦ αἰφνηδίου θανάτου ἐνὸς τῶν τέκνων του, ὅπερ εἶχε διαμενεῖν ἐν Γαλλίᾳ μετὰ τῆς Κυρίας Λαμορσιέρος, ὁ Αὐτοκράτωρ παραυτίκα ἐπέτρεψε εἰς τὸν Στρατηγὸν νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὴν πατρίδα του, τὴν ὁποίαν πρὸ ὀλίγου ἐγκατέλειψεν κατὰ τὴν ὡς ἄνω ὑπανιχθεῖσαν ἀμφίβολον ἀποστολὴν.

(Ἐκ τῆς ἔφημ. τοῦ Λονδίνου The Illustrated London News τῶν 5 Μαΐου 1860 ὑπὸ Κλαδιανὸν Παύλου τοῦ Ἱερ. Διονυσίου).

ΟΙ ΑΙΧΜΑΛΩΤΟΙ ΤΗΣ ΧΙΟΥ.

(*Εκ τῆς περιηγήσεως τοῦ Κόμητος Μαρκέλλου.*)

Τὴν τετάρτην τοῦ Μαρτίου περὶ τὴν χαραγὴν τῆς αὐγῆς ἀπεχα-
ρετήσαμεν τὸν ἀρχαῖον Σελικτάρ τοῦ Χουρσίτ πασσαῖν, καὶ ἀφίσαν-
τες τὸν Θαλιμάχ μετὰ πέντε ὠρῶν ὀδοπορίαν πρὸς τὸν θρακίαν,
ἀφίχθημεν εἰς τὴν κώμην Ἠνέχ, περιέχουσαν ἑκατὸν οἰκογενεῖας τουρ-
κικῆς. Ἐδέχθημεν εἰς τοῦτον τὸν τόπον μετὰ τὸν φιλικώτερον καὶ προ-
θυμότερον τρόπον, ὑπὸ νεανίου εἰκοσιεπταετοῦς ὅστις ἦτον ὁ κυβερ-
νήτης. Οὗτος ὁ νέος ἀγᾶς διήλθε τὸ ἐσπέρας μετ' ἡμῶν, εἰς τὸν οἶ-
κον ἃν μᾶς ἐπροσδιώρισεν ἵνα κατοικήσωμεν, καὶ προσειλύσατο ἡ-
μᾶς ζωηρῶς διηγούμενος τὴν ἱστορίαν, ἣν ἐνταῦθα πικρῶς περιγράφω.

Ἐγὼ ἐγεννηθὼν ἐν Χίῳ, οὗτος εἶπεν, ἦτις ποτὲ ὑπῆρξε μία τῶν
πλουσιωτέρων καὶ ἀνθηροτέρων νήσων τοῦ Ἀρχιπελάγους. Ὁ πατήρ
μου ὀνομαζόμενος Πετράκης ὑπῆρξεν εἰς τῶν κυριωτέρων μεγαλοκτη-
μόνων τῆς Χιου· ἡ μήτηρ μου, τῆς ὁποίας ἡ ὠραία καὶ γλυκεῖα εἶ-
κάν μοι ἀπέμεινεν ἰσχυρῶς ἐντυπωμένη ἐν τῇ καρδίᾳ, ὀνομάζετο Ἐ-
λένη. Εἶχον ἀδελφὴν τένα κληθεῖσαν Ἀνδρονίκην· καὶ γὰρ, βαπτιζόμενος
Χριστιανός, ὀνομάσθην Γεώργιος.

Εἰς ἀπόστημα ἐννέα μιλίων πρὸς Βορρᾶν τῆς πρωτεύουσος τῆς
Χιου, οὐχὶ μακρὰν ἐνός τόπου ὑψηλοῦ ἐκ τοῦ ὁποίου τὸ βλέμμα
περιλαμβάνει τὴν ἀγανὴν ἑκτασί τῆς θαλάσσης, ὑπάρχει σπήλαιον τι
ὅπου θεωρεῖται βωμός τις καὶ γεγλυμμένοι βεβημίδες ἐπὶ λίθου τοῦτο
τὸ σπήλαιον ὀνομάζεται τὸ Σχολεῖον τοῦ Ὀμήρου. Ὁ πάππος μου
ἔλεγεν, ὅτι καθημερινῶς, εἰς τοὺς ἀρχαίους χρόνους συνηροῖζοντο εἰς
τοῦτο τὸ σπήλαιον, ἐν ᾧ ἐξαφανοῦντο τὰ ἔπη τοῦ ποιητοῦ Ὀμήρου·
ἡ Χίος ἔκαυχάτο ὅτι ἐγέννησε τοῦτον τὸν μέγαν ἄνδρα, καὶ μετὰ
τὸν θάνατόν του ἀπέδωκεν αὐτῷ θεῖας τιμᾶς· ὁ βωμός τοῦ σπηλαίου,
ἐπρόσθετεν ὁ πάππος μου, ὑψώθη ἐπὶ τιμῇ του.

Ἀπέναντι τοῦ σχολείου τοῦ Ὀμήρου ἦσαν χαρμύσυνα περιβόλις
πορτοκαλέων καὶ λεμονίων, ἀπειροὶ ἐλαιῶνες, πολυάριθμοι ἀμπελοὶ
παραφυτευμένοι μετὰ συκῆς καὶ μετὰ ἄλλων ἐξόχων καρπῶν δένδρων,
θάση συκμινίων καὶ πρὸ πάντων σχοίνων, εἶδος θάμνων ἐκ τῶν ὀ-
ποιῶν ἐξήγετο εἶδος εὐωδιαστικοῦ κομμίου ὃ εὐωδιάζε τὸ σῶμα τῶν
γυναικῶν. Ὁ οἶκος τοῦ πατρὸς μου ἐτοποθετεῖτο εἰς ἕνα τούτων τῶν
γοπτευτικῶν περιβολίων· ἐκεῖ διήγομεν εὐτυχῆν ζωὴν ἐντεῦθεν πᾶσαν
Κυριακὴν, γυναικῆς καὶ κοράσια ἠνόνοστο ἵνα χορεύωσι τὸν ῥωμαϊκὸν
χαρίεντα χορὸν, τοῦ ὁποίου ἡ ἀρχὴ λέγουσι ὅτι ἀναβιδάζεται ἕως
εἰς τοὺς ἀρχαίους χρόνους τῆς Ἑλλάδος. Χαρίεν τι πλοικαίριον ζωγρα-

φισμένοι ἐχρησίμευον ἵνα μᾶς φέρῃ εἰς διασκέδασιν τὸ ἐσπέρας εἰς
τὸν λιμένα, ὅτε ἡ θάλασσα ἐγαληνιάζε, καὶ οἱ ἀστέρες ἐλαμπον ἐν
τῷ οὐρανῷ.

Αὕτη ἡ γλυκεῖα ὑπαρξίς, οἶμοι ὁ ἄθλιος! παρευθὺς ἐσκοτίσθη καὶ
ἐξεφανίσθη. Κατὰ τὰ 1822, τρομερὰν ἐποχὴν τῆς σφαγῆς τῶν συμ-
πατριωτῶν μας, ὁ πατήρ μου, ἡ μήτηρ μου καὶ ὁ πάππος μου ὑ-
πῆρξαν ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν σφαγεντῶν ὑπὸ τῆς σπάθης τῶν ὀθω-
μανῶν· ὁ οἶκός μας ἐλεηλατήθη καὶ κατακαύθη, καὶ εἰ συγγενεῖς ἡ-
μῶν ἐξεφανίσθησαν μετὰ τὸν ἐρείπιον καὶ τῶν φλογῶν ἅτινα διά-
φθειρον τὴν πατρίδα μου. Τότε ἐγὼ μόλις ἠρῆμου 14 ἐτῶν ἡλι-
κίαν, καὶ ἡ ἀδελφὴ μου ἦτον δωδεκαετής· δι' ὃ ἕνεκα τῆς παιδικῆς
μας ἡλικίας, τὸ ζῆφος τῶν καταδυναστευόντων μᾶς ἐφείσθη, καὶ ἀπ-
εκατασχέθημεν ἀμφότεροι αἰχμάλωτοι ἐνός ναύτου τουρκου, ὅστις μᾶς
ὠδήγησεν εἰς τὴν Σμύρνην, καὶ ἐπώλησεν ἡμᾶς εἰς ἕνα μωπηθανὸν
πραγματευτὴν τοῦ ταμβάκου.

Δι' ἕνα μῆνα ἔμεινα μετὰ τῆς ἀδελφῆς μου εἰς τὸν αὐτὸν οἶκον·
ἠδυνάμεθα νὰ βλέπωμεν ἀλλήλους, νὰ ὀμιλοῦμεν καθημερινῶς, καὶ τοῦ-
το ἦτον δι' ἡμᾶς μεγίστη παρηγορία· ἀλλὰ μίαν τῶν ἡμερῶν ἡ Ἀν-
δρονίκη μου ἠρπάσθη, καὶ μοῦ ἀφῆρθη αὕτη ἡ τόσον ἀγαπητὴ σύν-
τροφος τῆς παιδικῆς μου ἡλικίας, καὶ ἐπωλήθη ἀγνωστῶς εἰς τένα μου-
σουλμάνον. Ἡθεύθη τότε νὰ ἐπιβαρῶνῃ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς μου ὄλον
τὸ βάρος τῆς ἀτυχίας. Ἡ ἀδελφὴ μου ἦτον ἡ μόνη ὑπαρξίς ἣτις μοῦ
ἀπέμεινεν εἰς τοῦτον τὸν κόσμον, ἡ μόνη οὐσία ἣν ἐγὼ δύναμαι ἐτι-
νὰ ἀγαπᾶ· συνομιλῶν μετ' αὐτῆς, κάποτε ἐλκυσμῶνον ὅτι ἀπώλεσα
τὴν πατρίδα μου, τὴν ἐλευθερίαν, τὸν πατέρα, τὴν μητέρα· τόσον ὁ
πόθος μου δι' ἐκείνην τὴν ἀδελφὴν ἦτον μέγας καὶ βαθύς!—Ἀχ πό-
σον ἐθρήνησα τὴν ἀθλίαν μου Ἀνδρονίκην! Μετ' αὐτῆς ἐγενεῖν ἀφαν-
τος ἡ τελευταία μου εὐτυχία, ἡ τελευταία χαρὰ, ἡ ἐσχάτη ἐλπίς
μου! Ἠγνόουν τὴν εἰμαρμένην τῆς εἶχα χάσει τὸ ἶχνος τῆς ἐπὶ τῆς
γῆς, καὶ ἡ ζωὴ ἀπεκατέστη δι' ἐμὲ τρομερὰ ἐρημία· ὅμως ἐδεύθη
τοῦ Θεοῦ ἵνα μὴ ἀνοίξῃ τάφον, ἐάν ἐγὼ δὲν ἐμελλε νὰ εὐρῶ ἐδῶ
κάτω τὴν ἀγαπητὴν καὶ ποθητὴν μου ἀδελφὴν.

Ὀλίγας ἡμέρας μετὰ τοῦτον τὸν φρικτὸν χωρισμὸν, ὁ ἔμπορος τοῦ
ταμβάκου, ὅστις ὀνομάζετο Σελίμ, μετ' ἐπώλησεν εἰς τὸν Κῆρα Ὀσ-
μάνουγλον, πασσαῖν τῆς Μαγνησίας.

Τότε ἤρχισεν εἰς ἐμὲ ζωὴ πλήρης πικριῶν καὶ τρομερῶν βασά-
νων· ἔβλεπον ὅτι εἶμουν αἰχμάλωτος ἐνός τουρκου, ἐνός ἐχθροῦ τοῦ
ἔθνους μου· ἐγὼ υἱὸς τοῦ Πετράκη καὶ τῆς Ἐλένης, ἐγὼ ὁ ποτὲ τό-
σον εὐτυχῆς, ὁ τόσον ἐλεύθερος ἐν Χίῳ ἐκτός τοῦ κόλπου τῆς αἰ-

καγενείας μου, ήτις με έγέμιζε χαϊδευμάτων! Πόσον υπήρξαν σκληρά τὰ πύθη μου επί δύο ετών δουλείαν, τήν ὁποίαν υπέφερον εἰς τὸ παλάτιον τοῦ Κάρου Ὀσμάνου ἐν Μαγνησίᾳ! Καί ὅμως ἐξηρτάτο ἐξ ἐμοῦ νὰ τελειώσω τήν δουλείαν μου ἀνούμενος τήν θρησκείαν τοῦ Χριστοῦ καί παραλαμβάνων ἐκείνην τοῦ Μωάμεθ· οἱ ἄνθρωποι τοῦ κυρίου μου, καί τέλος πάντων αὐτὸς ὁ ἴδιος μὲ συνεδούλευον συνεχῶς νὰ μεταβάλλω τήν πίστιν μου καί νὰ γείνω τοῦρκος, ἀλλ' ἀντέστην εἰς τὰς ἰσχυρὰς αὐτῶν προσπάθειάς· μίαν νύκτα ἐνυπνιαζόμενος, μοῦ ἐφάνη ὅτι ἀκούω τήν φωνήν τῆς μητρός μου, ήτις με ὠρκίζεν ἀπὸ τὰ ὕψη τοῦ οὐρανοῦ νὰ μὴ ἐγκαταλείψω τήν χριστιανικὴν πίστιν, τήν πίστιν τῶν πτετέρων μου. Οὕτω τὸ πείσμα μου, τοῦ νὰ μείνω χριστιανὸς μοὶ ἐπέφερε νέας ὕβρεις· καί ἐκείνη ἡ θρησκευτικὴ πίστις τῆς ὁποίας εὐφραίνετο ἡ συνείδησίς μου, μὲ ἐβρίψεν εἰς τὴν τελευταίαν κλάσιν τῶν αἰγυαλώτων.

Μίαν τῶν ἡμερῶν διηρχόμενος ἀπὸ Μαγνησίας ὁ Ἀχμέτ Νουρῆς Σελικτάρ ἦν εἶδατε εἰς τὸν Θακμάχ, ὁ Κάρου Ὀσμάνουγλος τοῦ ὁποίου ἐγὼ ἤμουν αἰγυαλωτός, μὲ ἐπρόσφερον εἰς αὐτὸν ὡς τοῦ εἶδιδεν ἵππον εἶτε πολῦτιμον τουφεκίον! Τρουφερά τις συμπάθεια ἐγένετο παραχρῆμα μεταξὺ τοῦ Ἀχμέτ Νουρῆ καί ἐμοῦ· οὗτος μὲ ἐδίδασκε νὰ ἀναγινώσκω καί νὰ γράφω τὴν τουρκικὴν διάλεκτον· τέλος πάντων ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἀπεκατέστην φίλος αὐτοῦ, σαράφης (ταμίης) καί κεχαγιάς (γραμματεὺς). Ὁ Ἀχμέτ Νουρῆς μοὶ ὠμίλει κάποτε περὶ τῆς ὠραιότητος τῆς θρησκείας του, μὲ ἔκαμνε νὰ ἀναγινώσκω τὸ Κοράνιον καί μὲ πρσκίνει νὰ ἀποστηθίζω στίχους τούτου τοῦ βιβλίου. Ἐν τέλει, ὁ Ἀχμέτ μὲ ἔκαμνε νὰ ἐννοήσω ὅλην τὴν εὐτυχίαν ἣν οὗτος ἤθελε δοκιμάσει, ἐάν ὡς ἐνωθέντες ἤδη διὰ φιλίας, ἠδυνάμεθα νὰ εἰσεμβῶμεν εἰς καὶ δι' αἰσθημάτων θρησκευτικῶν.

(Ἀκολουθεῖ).

Τοκετοί, ἀποβιώσεις καὶ γάμοι τῶν 1859.

Ὁ ὀλικὸς ἀριθμὸς τῶν νυμφευθέντων ἐν Ἀγγλίᾳ κατὰ τὸ 1859 συνεποσοῦτο εἰς 335,800, οἱ τοκετοὶ τοῦ αὐτοῦ ἔτους εἰς 689,558 καὶ αἱ ἀποβιώσεις εἰς 441,239, ὥστε οἱ τοκετοὶ υπερέβησαν τὰς ἀποβιώσεις κατὰ 248,309, ἐκ τῶν τοκετῶν, 352,616 ἦσαν ἄρρενες, καί 336,942 θήλεα. Ἐκ τῶν ἀποβιώσεων, 223,789 ἦσαν ἄρρενες, καί 217,450 θήλεα.

Ὁ ἀριθμὸς τῶν νυμφευθέντων ἐν Λονδίῳ ἐντὸς τοῦ ἔτους τούτου συνεποσοῦτο εἰς 54,540, οἱ τοκετοὶ εἰς 92,971, καὶ αἱ ἀποβιώ-

σεις εἰς 61,950, ὥστε οἱ τοκετοὶ υπερβαίνουσιν τὰς ἀποβιώσεις κατὰ 31,021. Ὁ πληθυσμὸς τοῦ Λονδίνου ἐν ἔτει 1851 ὑπελογίζετο εἰς 2,362,236. (Illustrated London News 5 Μαΐου 1860).

Εἶναι πολλοὶ οἱ ἀμφιβάλλοντες, περὶ τοῦ ἂν ἡ Σελήνη περικυκλοῦται ἀπὸ ἀτμοσφαῖραν, εἶναι ἕτεροι ἀνούμενοι ὀλοσχερῶς τὴν τοιαύτην ἀτμοσφαῖραν, (ἴδε κοσμολογίαν Εὐγενίου καί ἀστρονομίαν Κεϊλλου) ἅπαντες ὅμως οὗτοι λαθάνονται.

Ἡ Σελήνη ὀρωμένη δι' ἀκριβοῦς Τηλεσκοπίου, φαίνεται οὐχὶ μόνον ὡς καὶ ὁράται μὲ γυμνὸν ὀφθαλμὸν, σφαιρικῆ, ὅταν εἶναι πλήρης, ἀλλὰ καὶ ὅταν τοιαύτη δὲν ἦναι, ἀνακαλύπτονται εἰς αὐτὴν ποικιλίαι διάφοραι αἰτινὲς εἰσὶ ὄρη, πεδιάδες, θάλασσαι.

Οἱ βουλόμενοι νὰ γνωρίσωσι ταῦτα πάντα, παραπέμπονται εἰς τὴν ἀστροθεολογίαν τοῦ Δερχάμ καί εἰς τὴν ἀστρονομικὴν συγγραφὴν τοῦ Κεϊλλου.

Τινὲς παρετήρησαν καί εὑρον ὅτι τὰ ὄρη τῆς Σελήνης εἶναι πεντάκις ὑψηλότερα τῶν μεγαλητέρων τῆς γῆς ὄρεων. Ἡ ἀπόστασις τῆς Σελήνης ἐκ τῆς γῆς εἶναι 51,000 μιλίων.

Ἡ σφαῖρα τῆς γῆς θεωρεῖται κατὰ τὴν περιφέρειαν αὐτῆς 5400 μίλια γεωγραφικὰ, ἡ δὲ διάμετρος αὐτῆς 1720.

Ἡ ἐπιφάνεια αὐτῆς εἶναι, 9,288,000 τετραγωνικὰ μίλια, ὁ σωματικὸς αὐτῆς ὄγκος ὑπὲρ τὰ, 2,622,560,000 κυβικὰ μίλια.

Ἡ ἐπιφάνεια αὐτῆς διαιβεῖται οὕτως·

Ἐν Εὐρώπῃ	τετραγωνικὰ μίλια	171,834.
Ἐν Ἀσίᾳ	»	641,093.
Ἐν Ἀφρικῇ	»	531,638.
Ἐν Ἀμερικῇ	»	572,110.
Ἐν Νέᾳ Ὀλλανδίᾳ	»	143,000.
Ἐν νήσοις	»	100,000.

τὸ ὅλον 2,159,675.

Ἡ λοιπὴ ἐπιφάνεια τῆς γῆς καλύπτεται ἐκ τῶν ὑδάτων, τὰ ὅποια ἀποτελοῦσι τὰ δύο ὡς ἐγγιστα τρίτα αὐτῆς. Α. Παππαζαφερόπουλος.

ΣΥΜΒΑΝΤΑ ΚΑΤΑ ΤΟΝ ΙΟΥΛΙΟΝ ΜΗΝΑ.

Εἰς τοὺς 1139 τὸν Ἰούλιον Μῆνα.—Ὁ Ἰννοτσέντιος Πάπας ἐσεμελίωσε τὸ βασίλειον τῶν δύο Σικελιῶν.

Εἰς τοὺς 1383 τὴν Ἰούλιον Μῆνα.—Ἐράνη ἡ πρώτη Ἑφημερίς τῆς Ἀγγλίας, ἐπωνομαζομένη ὁ Ἀγγλικὸς Ἐρμῆς.

Εἰς τοὺς 1647 τὸν Ἰούλιον Μῆνα.—Ὁ Ἐνάτος τοῦ Μαζανιέλλου (Θομᾶς Ἀνιέλλου). Αὐτὸς ὁ ταπεινός, πολλῶν ἰχθύας, γεννηθεὶς εἰς τὴν Ἀμάλφην, ἔλαμε νὰ ἀναστήθῃ ὁ ὄχλος τῆς Νεαπόλεως εἰς τὰς 7 Ἰουλίου 1647, ἵνα ἀντισταθῇ εἰς τοὺς νέους δασμοὺς καὶ φόρους. Ἐπὶ κεφαλῆς 100,000 στασιαστῶν, ἐούστησε διὰ 8 ἡμέρας μίαν δικτατορίαν. Τέλος πάντων ἐσχεδίασε μίαν συμβιβαστικὴν συμφωνίαν μετὰ τὸν ἀντιβασιλέα τῆς Νεαπόλεως, τὸν Λεόνην τοῦ Ἄρκου, ἀλλ' ἐπειτα ματαιοφρονῶν διὰ τὴν ἀξίαν, αὐθαδῶς ἐδόθη εἰς κάθε εἶδος ανοησίας. Ἐφρονέθη ἀνδρείως ἀπὸ πλῆθος ὀπλοφόρων, καὶ ἡ κεφαλὴ του, κοφθεῖσα, ἐρρίφθη εἰς χεῖμαρρόν.

(Ἐκ τῆς εἰς τὴν Ἑλλάδα Περιηγήσεως τοῦ νέου Ἀναχάρσιδος
Τόμ. Γ', Κεφ. ΚΖ').

Συνομιαίαι περὶ τῆς Μουσικῆς τῶν Ἑλλήνων.

§ 4. Ἰπῆγα μίαν ἡμέραν νὰ ἐπισκεφθῶ τὸν Φιλότιμον εἰς τι οἰκίδιον, ὅπου εἶχεν ἐξω ἀπὸ τὰ τεῖχη τῶν Ἀθηνῶν, ἐπὶ τοῦ γηλόφου Κυνοσάργου, τρία στάδια μακρὰν ἀπὸ τὴν πύλην Μελίτιδα. Ἡ τοποθεσία του ἦτον εὐάρεστος. Ἀπὸ ὅλα τὰ μέρη ἡ θεία ἐπανεπαύετο εἰς φυσικὰς ζωγραφίας, πλουσίας, καὶ πολυειδεῖς. Ἀφ' οὗ περιέτρεχε τὰ διάφορα μέρη τῆς πόλεως, καὶ τῶν πέριξ, ἐβυθίζετο ἐκείθεν ἕως εἰς τὰ ὄρη τὰ τῆς Σαλαμῖνος, τῆς Κορίνθου, καὶ προσέτι τῆς Ἀρκαδίας. Εἰσήλθομεν εἰς κηπίδιον, ὅπου ὁ Φιλότιμος ὁ ἴδιος ἐκαλλιέργει, καὶ ἀπελάμβανεν ἐξ αὐτοῦ ὀπώρας, καὶ ὄσπρια πλουσιοπάροχα. Δάσος μικρὸν πλατάνων, κατὰ τὴν μέσην τοῦ ὁποίου ἦτον θυσιαστήριον, εἰς τὰς Μούσας ἀφωσιωμένον, καθίστα ὅλων τῶν μερῶν τὸ ἐγκαλλώπισμα. Πάντοτε, εἶπεν ἀναστενάζων ὁ Φιλότιμος, μετ' ὀδύνην ψυχῆς ἀποσπῶμαι ἀπ' αὐτὴν τὴν μοναδικὴν μου κατοικίαν. Πρέπει νὰ φροντίζω διὰ τὴν ἀνατροφὴν τοῦ υἱοῦ τοῦ Ἀπολλοδώρου, καθὼς τῷ ὑπεσχέθην, ἀλλ' εἶναι ἡ τελευταία θυσία τῆς ἐλευθερίας μου. Καὶ ἐπειδὴ ἔμμεσα ἔκθαμβος εἰς αὐτὴν τὴν ὁμιλίαν, οἱ Ἀθηναῖοι, εἶπε πάλιν, δὲν ἔχουσι πλέον ἀνάγκην ἀπὸ διδασκαλίας· εἶναι ἐρασμιώτατοι. Αἴ! Τί νὰ εἰπῇ κἀνεὶς εἰς ἀνθρώπους, οἱ ὅποιοι καθ' ἑκάστην συστήνουσιν, ὡς βάζειν, ὅτι ἡ εὐαρέστησις αἰσθημάτων· ἡδονικοῦ εἶναι προτιμότερα ἀπὸ ὅλας τὰς ἀληθείας τῆς ἠθικῆς; Ἡ εἰκία μοὶ ἐράνη κεκοσμημένη προσφύετα καὶ εὐαρεστότατα.

Ἐύρωμεν εἰς τὸ σπουδαστήριόν του, λύρας, αὐλοῦς, καὶ ὄργανα διαφόρων εἰδῶν, ἀπὸ τὰ ὅποια ἔπαυσάν τινα ἀπὸ τοῦ νὰ ἦναι εἰς χοῦσιν. Θέσεις, πολλὰ ἦσαν γεμάται ἀπὸ βιβλία, εἰς τὴν μουσικὴν ἀναφερόμενα. Παρακάλεσα τὸν Φιλότιμον, νὰ μοὶ δείξῃ ἀπὸ ἐκείνα, ὅσα ἦσαν ἱκανὰ νὰ με διδάξωσι τῆς μουσικῆς τὰ θεμέλια. Ἀπὸ τοιαῦτα δὲν ὑπάρχει κἀνὲν, μοὶ ἀπεκρίθη. Ἐχομεν ὀλίγα τινὰ ποιήματα, τὰ ὅποια πολλὰ ἐπιπολαίως γράφουσι περὶ τοῦ ἐναρμονίου εἶδους, καὶ μέγαν ἀριθμὸν, περὶ τῆς προτιμήσεως, τὴν ὁποίαν πρέπει νὰ δόσωμεν, κατὰ τὴν ἀνατροφήν, εἰς τινὰ εἶδη τῆς μουσικῆς. Κἀνεὶς συγγραφεὺς μέχρι τοῦδε δὲν ἐπεχειρίσθη, νὰ ἐμνηνεύσῃ μεθοδικῶς ὅλα τὰ μέρη αὐτῆς τῆς ἐπιστήμης. Τότε τῷ ἐφανέρωσα, πόσῃ ἐνθερμον ἐπιθυμίαν εἶχον, νὰ λάβω κἀν ἰδέαν παραμικράν, ὅθεν συγκατένευσεν εἰς τὰς ἀκαταπαύστους δεήσεις μου.

ΣΥΝΟΜΙΑΙΑ Α΄.

Περὶ τοῦ τεχνικοῦ τῆς Μουσικῆς μέρους.

§ β'. Ἡμπορεῖς νὰ κρίνης, μοὶ εἶπε, περὶ τῆς ἡμετέρας πρὸς τὴν μουσικὴν ἐφέσεως, ἀπὸ τὸ πλῆθος τῶν δεδομένων εἰς αὐτὴν τὴν λέξιν σημασιῶν. Τὴν προσαρμόζομεν ἀδιαφόρως εἰς τὴν μελωδίαν, μέτρον, ποίησιν, ὄρχησιν, σχήματα, ἔνωσιν ὅλων τῶν ἐπιστημῶν, γινώσκουσιν σχεδὸν ὅλον τῶν τεχνῶν, καὶ τοῦτο δὲν εἶναι ἐτι ἱκανόν· ἡ ἐπιθυμία τοῦ νὰ εὕρωμεν δεσμοὺς μεταξὺ ὅλων τῶν πραγμάτων, ἡ ὅποια, ἀπὸ δύο αἰῶνας, εἰσήλθεν εἰς ἡμᾶς, καὶ μᾶς βιάζει νὰ ζητῶμεν πανταχοῦ προσεγγίσεις, κἠέλητε νὰ ὑποβάλλῃ εἰς τοὺς νόμους τῆς ἁρμονίας τὰς κινήσεις τῶν οὐρανίων σωμάτων, καὶ τὰς τῆς ἡμετέρας ψυχῆς. Ἄς ἀφήσωμεν αὐτὰς τὰς ξένας ὕλας. Ὁ λόγος ἐνταῦθα εἶναι μόνον περὶ τῆς κυρίως μουσικῆς. Θέλω προσπαθῆσαι νὰ σ' ἐξηγήσω αὐτῆς τὰ στοιχεῖα, ἂν μοὶ ὑπόσχεσαι, ὅτι θέλεις ὑποφέρει μετ' ὑπομονῆς τὰς ἐπὶ λεπτοῦ ἀηδεῖς ἐρεῦνας, εἰς τὰς ὅποιας μέλλω νὰ ἔμβω. Τῷ ὑπεσχέθην, καὶ ἠκολούθησεν οὕτως. Εἰς τὴν μουσικὴν διακρίνονται ἤχοι, διαστήματα, συμφωνίαι, γένη, τρόποι, ῥυθμὸς, ἀλλαγὴ, καὶ μελωδία. Ἀφίνω τὰ δύο τελευταῖα ἄρθρα, ὡς ἀφορῶντα μόνον πρὸς τὴν σύνθεσιν, πραγματευόμενος περὶ τῶν λοιπῶν συντόμως. Οἱ ἀκούομενοι πρὸ ἡμῶν ἤχοι ἐν τῷ ὁμιλεῖν, καὶ ψάλλειν, ἂν καλὰ καὶ σχηματίζονται ἀπὸ τὰ αὐτὰ ὄργανα, δὲν προξενοῦσιν ὅμως τὸ αὐτὸ ἀποτέλεσμα. Αὐτὴ ἡ διαφορὰ δύνатаί τάχα νὰ προσέλθῃ ἐκ τούτου, ὡς τὸ νομίζουσί τινες, ὅτι εἰς τὸ ἄσμα ἡ φωνὴ προηγείται δι' αἰσθητοτέρων διαστημάτων, στέκεται περισσό-

τερον χρόνον ἐπὶ μιᾷ συλλαβῇ, περιεκρατημένη συνεχέστερον ἀπὸ τὰς διωρισμένας παύσεις; Κάθε διαστήμα, ὅπου ἡ φωνὴ διέρχεται, δύναται νὰ διαιρεθῇ εἰς ἀπειρίαν μερῶν, ἀλλὰ τὸ ὄργανον τῆς ἀκοῆς, ἂν καλὰ καὶ δεκτικὸν μεγάλου ἀριθμοῦ αἰσθημάτων, δὲν εἶναι ὅμως τόσον λεπτὸν, καθὼς τὸ τοῦ λόγου, καὶ δύναται μόνον νὰ βαστάσῃ ποσότητάς τινας διαστημάτων. Πῶς νὰ τὰς προσδιορίσωμεν; Οἱ Πυθαγορικοὶ μετεχειρίσθησαν τὸν λογισμὸν, καὶ οἱ μουσικοὶ, τὴν κρίσιν τῆς ἀκοῆς.

§ γ'. Τότε ὁ Φιλότιμος ἔλαβε μονόχορδον, ἢ κανόνα ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἦτον τενωμένη χορδῆ, δεδεμένη ἀπὸ τὰ δύο ἄκρα εἰς δύο στερεοῦς κόλλοπας, ἐβάλομεν μαγάδιον, κινούμενον ὑπὸ τὴν χορδὴν, καὶ κρατοῦντές το εἰς τὰς κεχαραγμένας ἐπὶ τοῦ κανόνος διαιρέσεις, εὐκολα παρετηρήσαμεν, ὅτι τὰ διαφορὰ μέρη τῆς χορδῆς ἀπέδιδον ἤχους ὀξυτέρους ἀπὸ τὴν ὀλόκληρον, ὅτι τὸ ἥμισυ αὐτῆς τῆς χορδῆς ἔδιδε τὴν διαπασῶν, ἢ τὴν ὀγδόην, τὰ τρία τῆς τέταρτα ἤχουν τὴν τετράφωνον, καὶ τὰ δύο τῆς τρίτα, τὴν πεντάφωνον. Βλέπεις, εἶπεν ὁ Φιλότιμος, ὅτι ὁ ἤχος τῆς ὀλοκλήρου χορδῆς, μὲ τὸν ἤχον τῶν μερῶν τῆς, εἶναι εἰς τοιαύτην ἀναλογίαν, εἰς τὴν ὅποιαν εἶναι καὶ τὸ μῆκος τῆς μὲ τὸ μῆκος τῶν ἰδίων τούτων μερῶν, καὶ τοιουτοτρόπως, ἡ ὀγδοῆ εἶναι εἰς σχέσιν τοῦ, 2. πρὸς 1. ἢ τοῦ, 4. πρὸς 1/2. Ἡ τετράφωνος μὲ τὴν τοῦ, 4 πρὸς 3. καὶ ἡ πεντάφωνος μὲ τὴν τοῦ, 3. πρὸς 2. Αἱ ἀπλούστεραι διαιρέσεις τοῦ μονόχορδου ἔδωκαν εἰς ἡμᾶς τὰ τερπνότερα εἰς τὴν ἀκοὴν διαστήματα. Ἰποθέτων, ὅτι ἡ ὀλόκληρος χορδὴ ἤχῃ, Mi. Θέλω τὰς ἐξηγήσαι μὲ τοῦτον τὸν τρόπον. Mi λα τετράφωνον Mi Si, πεντάφωνον. Mi Mi, ὀκτάφωνον. Διὰ νὰ ἔχῃ κανεὶς τὸ διπλοῦν ὀκτάφωνον, εἶναι ἱκανὸν, νὰ διαιρέσῃ διὰ, 2. τὴν ἀριθμητικὴν τῆς ὀγδοῆς παράστασιν, ἣτις εἶναι 1/2, καὶ θέλει λαβεῖν 1/4. Μ' ἔδειξε μετὰ ταῦτα πραγματικῶς, ὅτι τὸ τέταρτον τῆς ὀλοκλήρου χορδῆς ἤχῃ τὴν διπλὴν ὀγδόην. Ἀφ' οὗ μ' ἔδειξε τὸν τρόπον νὰ ἐξάγω τὴν τετράφωνον ἀπὸ τὴν τετράφωνον, καὶ τὴν πεντάφωνον ἀπὸ τὴν πεντάφωνον, τὸν ἠρώτησα, πῶς διορίζει τὴν δύναμιν τοῦ τόνου; Ἀμβάνω τὴν διαφορὰν, μοὶ εἶπε, τοῦ πενταφώνου πρὸς τὸ τετράφωνον, τοῦ Si, πρὸς τὸ Λα. Ἄρα ἡ τετράφωνος δηλ. τὸ κλάσμα 3/4 εἶναι πρὸς τὴν πεντάφωνον, δηλ. τὸ κλάσμα 2/3 ὡς 9, πρὸς 8. Τελευταίον, εἶπεν ὁ Φιλότιμος, κατεπέσθησαν διὰ τινος ἀκολουθίας πράξεων, ὅτι τὸ ἡμιτόνιον, τὸ διάστημα, Π. γ. τοῦ Mi, ὡς πρὸς τὸ φα, εἶναι εἰς τὴν ἀναλογίαν τοῦ, 256, πρὸς 243. (Ἀκολουθεῖ).